ОКТЯБРЬ
24
вторник
1939 он
№ 247 (2947)
Сэн 10 мүнгэ.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Англо-Франко-Турецкэ хэлсээн

…рилсантуhалалсаха тухай ан…-франко-турецкэ хэлсээн бол… серьезно политическэ уд…знартай документ болоно. Энэ …сээнэй ёhоор Англи ба Фран… болбол, хэрбээ европейскэ дер…ын ямар-нэгэн ябуулгань …ада далайн бассейна дээрэ … сэрэг үүсхэжэ, тэрээндэ …иин оруулагдаад байгаа hаа, …иин тала тээ выступалха …а абанад. Өөрынгөө ээлжээн… Турци болбол, Дундада далайн … талада военнэ ябуулгын …а hаань, Англи ба Франциин … тээ выступалаха уялга аба… Турци болбол, эдэ гүрэнүүдээр …ынидэ ба Грецидэ үгэhэн өөhэ…гөө гарантинуудhаа дулдыдан …нэ ябуулга эхилэхэ ушарта, …ли ба Франциин тала тээ …ступалаха уялга мүн абанад. Турци болбол хэрбээ тэрээнэй …тупленинь Советскэ Союзтай … сэрэг тохёолдуулажа болохо …арта, өөрынгөө уялгануудhаа …ерэхэ байна.

…нгли ба Францiин, нэгэ тала… ба Турциин, нүгөө талаhаа, …рондо боложо дүүрэhэн хэлсэл…үүд хадаа энэ жэлэй хабар …hон хэлсэлгэнүүдэй үргэлжэ…энь болоно. Үшөө энэ жэлэй …а Англи ба Турциин хоорон… принципиальна хэлсээн хэгдэ…, нэгэ бага хожомынь—Дунда…алай дээрэ дайнай болоо hаань …лсан сотрудничалаха тухай …сээн Франци ба Турциин хоо…до хэгдэhэн байгаа. Эдэ урид…гын хэлсээнүүд хадаа мүнөө … үргэлжын хэлсээнүүд болоо.

Эдэ хэлсээнүүдэй баталагда… хоорондо үнгэрhэн сагай тор…соо уласхоорондын байдал эрид …илаа. Англи ба Франци хадаа …алдагша таланууд болоо. Энэ …э оршонбайдал соо харилсан…алалсаха тухай англи-франко…цкэ хэлсээн тусагаар удхаша…тай байна.

Англиийска ба французска хэб… болбол Турцитай баталаhан …ворто союзнигуудай позициин …жэ…гые харан, тэрээниие ехэ …гадалтайгаар угтаhан байна. …сээ баталахатай хамта, Турец… генеральна штабтай хэлсэлгэ…дые хэхын тулада, Сиридэхи …ацузска хүсэнүүдые команда…ша генерал Вейган ба ойрын …окдохи английска зэбсэгтэ …энүүдые командолагша гене… Уэйвэлл гэгшэд Анкара ерэ… байна гэhэн факт анхаралые …уулана.

Турциин стратегическэ байдал болбол тэрээндэ Англи ба Фран… гаргадаг, тэрэ интересые …эд тодорхойлоно. Гэбэшье, …ло-французска дипломатиин …нууд хадаа Турцитай сэхэ хэл… хэлгэ…ээ бүри холо алад …оно гэжэ hанахаар болгохо …им ушарбайдалнууд бии.

Английска премьер Чемберлен болбол парламентда үгэ хэлэхэ …раа, англо-франко-турецкэ хэл…энүүд гурбан неделиин саад … фактическа дүүрэhэн ба хэл… баталалга хадаа Турциин Га…а хэрэгүүдэй министр Шюк… Сараджоглу гэгшээр, Москва… хэлсэлгэ хэлгэтэй дашарамдан …шолуулагдаhан байна гэжэ …эсэбэ. Чемберлен болбол СССР … Турциин хоорондо харилсан …алалсаха тухай паралельна …овор баталагдажа болохо гэжэ …ашалга байгаа hэн гэжэ заа… Тээд, англо-франко-турецкэ до…ворой ёhоор Турциин абаhан …ануудhаа шалтагаалан, со…кэ-турецкэ хэлсээнэй услови…нуудай таарахагүй байhан дээрэ hээ энэнь, болохо аргагүй байгаа.

Чемберленэй мэдүүлгэhээ мэдэхэдэ, англо-французска дипломати болбол советскэ-турецкэ хэлсээндэ зарим хэды найдабаритай байhан байна. Англо-Франко-турецкэ договор хадаа «советскэ-германска ханибарисаада испытани» гээшэ гэhэншүүгээр английска ба французска прессэ бэшэнэ. Эдэ бүгэдэ болбол Германи ба Советскэ Союз хоёрой хоорондо харша шаантаг шааха гэhэн ямар-нэгэн hанаашалга байгаа байна гэhэн бодол заатагүй түрүүлнэ. СССР ба Турциин хоорондо, нэгэ талаhаа, Англи, Франци ба Турциин хоорондо, нүгөө талаhаа, хэгдэhэн паралельна пактнуудые хэрэглэн, гол түлэб, Германида ба Дундада далайн бассейнадахи, Англи ба Францiин эвентуальна противнигүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэhэн комбинацида СССР-ые оруулаха hэдэлгэнүүд хэгдэhэн байна гэжэ эли болоно.

Советскэ гүрэнэй интересүүдые хангалгын ба мирэй өөрынгөө политикада үнэн байдаг Советскэ Союз болбол Турци ба СССР-эй хоорондын традиционно ханибарисаае спекуляцилахаар табигдаhан, англо-французска дипломатическа ябасые саг соонь ба зүбөөр сэгнэжэ шадаhан байна. Советскэ Союзай тодо ба эрид позици хадаа Германи ба Советскэ Союзай хоорондо харшалалдаае дахин hүжэрөөн гаргахые hэдэгшэдые, тэдэнэй «мэхэтэ ухаанай» планиие эбдэбэ.

Шэнэ англо-франко-турецкэ договор хадаа Дундада далай дээрэ шэнэ хүсэнүүдэй соотношение байгуулахань мэдээжэ байна. Харадалайн томо держава болоhон, Советскэ Союз хадаа Хара далайда дүтүүр юун болоноб гэжэ анхаралтайгаар хаража байха уялгатай.

Англо-франко-турецкэ хэлсээ баталалга хадаа СССР-эй сэхэ интересүүдые дайранагүй.

Договорто хабсаргагдаhан протокол соо Турциин уялганууд тон тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Турци болбол тэрээниие СССР-тэй дайнда оруулаха результадтай боложо болохо, алибаа ябуулгада хабаадаха уялгагүй.

Англо-франко-турецкэ договор хадаа мирэй инструмент гээшэ гэжэ яабашье харагдажа болохогүй байна. Англи ба Франци хадаа Турциие дайнай орбитада оруулаа гэжэ энэ договор гэршэлэнэ. Энэ договорой ёhоор Турци болбол Англи ба Францiин тала тээ, Германида ба Италида эсэргүү дайлалдаха уялга бэедээ абаа. Англо-французска коалицитай Турциин хэhэн имэ союзhаа, СССР гарзалажа болохо гэжэ хэлсэнэ. Энэ, хэзээшье, буруу гээшэ. СССР болбол нейтралитедые ба гарайнгаа сүлөөе сахижа, энэ блокто оролсоогүй. Энэ хадаа мирые хамагаалаха талаар болоходоо, хэзээшье, hайн гээшэ. Тээд, Турци тухай энээниие хэлэжэ болохогүй байна. Ойрын саг соо Турциин политикада харагдангүй байха арганьгүй, имэ харюусалгые Турци бэедээ абаба. Юуншье болоо hаань, СССР хадаа болоhон ушар тухай шаналха үндэhэгүй байна.

(„Известиин" октябриин 21-нэй үдэрэй түрүү бэшэг).

Европодохи дайн

Лондон, октябриин 21. (ТАСС). рейтер агенство болбол …анко-Люксембургскэ хилэ дээ… байhан, Мокдорфын деревниhээ Евранай-районhоо Французска …иие эвакуацилга тухай Люк…бургhээ мэдээсэнэ.

Берлин, октябриин 21. (ТАСС). Германска армиин вер…вно командовани иигэжэ мэ…эсэнэ: «Мозелиин ба Саарбрюк…эй хоорондохи пограничнэ …ндо, фронтын зарим участо…уд дээрэ, артиллерийскэ ба …зведывательна ябуулга хараг…на. Баруун фронтын бусад …астогууд дээрэ, артиллериин …а буудалгануудhаа бэшэ, …рщье юумэнүүд харагдана…э.

Париж, октябриин 21. (ТАСС). Гавас агенство болбол доородурсагдаhан коммюникые дамжуулана: «Октябриин 21. Һүни хадаа номогохоноор үнгэрэбэ. Патрульнуудай активность ба артиллерийскэ үсөөн буудалганууд тэмдэглэгдэнэ».

Лондон, октябриин 21. (ТАСС). Октябриин 19-дэ, Данида, Схагенhаа баруун тээ, хэдэн часай торшо соо артиллерийскэ буудалгануудай абяан дуулдаhан байна гэжэ, Британ юнайтэд пресс агенство мэдээсэнэ. Датска территориальна уhануудай газаа тээ болоhон далайн байлдаандэ хэдэн военнэ тон ехэ корабльнууд хабаадаба гэжэ тухайлагдана.

МҮНӨӨДЭР—НЮТАГУУДДАХИ СОВЕДҮҮДТЭ hУНГАХА hУНГУУЛИИН КАМПАНИИН ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

Сталинска блогой шэнэ илалтын түлөө

РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдэй указууд толилогдобо. Мүнөөдэрhөө hунгуулиин кампани эхилээ. Манай ороной ажалшад хадаа уданшьегүй, хоёр hара болоод, hунгуулиин участогууд дээрэ ошожо, коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй Сталинска блогой кандидадуудай түлөө, өөhэдынгөө голосуудые үгэхэ байна.

Партийна организацинууд болбол үнгэрэгшэ hунгалтануудай үедэ эмхидхэлэй,агитационно, политическэ хүдэлмэринүүдэй үнэтэ ба гайхамшаг опыдые абаа hэн. Энэ хадаа нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй hунгалтануудта бэлэдхэлэй—эмхидхэлэй ба агитационно хүдэлмэринүүдые бүри hайнаар, гүнзэгы удхатайгаар ябуулхын ба hунгалтануудые эрхимээр үнгэргэхын үндэhэ hуури боложо үгэнэ.

Мүнөө, манай республикын бүхы партийна организацинууд болбол большевистскэ агитоциие хүсэнтүгэсөөр дэлгэрүүлжэ байна. Тэрэшэлэн, Улан-Удэ городой Центральна районой партийна организациин зүгhөө 1300 агитаторнууд—партийна ба партийна бэшэ большевигууд хүдэлмэрилнэд.

Агитационно-политическэ хүдэлмэриие үнэхөөр hайнаар табиhан партийна эхин организацинууд олон.

Жэшээлхэдэ, Бурмонторгын дэргэдэхи парторганизаци (секретарынь нүх. Гроссман), Хэлхеэ холбооной управлениин (секретарынь нүх. Сампилов), НКВД-гэйн (нүх. Новицкий), Хүдөө ажахын техникумэй (нүх. Швецов), Пединститудай (нүх. Пивоваров), Наркомпросой (агит коллективэйнь хүтэлбэрилэгшэ нүх. Бажеев) ба бусад хадаа ажалшадай дунда угаахэ хүдэлмэри ябуулжа байнад.

Һунгуулиин участогууд ба округууднай бүрин байгуулагдаа. Бүхы 24 участогуудай гэрнүүдээр хангагданхай. Һунгагшадай списогууд зохёогдожо байна. Мүнөө, 14 тусхай бригаданууд хүдэлмэрилнэ. Һунгуулиин участогуудай ба округуудай комиссинуудай составань бүридүүлэгдэжэ дүүрэхээ байна.

Партийна ба парийна бэшэ активэй хүсэнтүгэс арми болбол политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэринүүдтэ хандуулагдаа. Тусхайлан хэлэбэл, гансал манай райондо hунгуулиин участково, окружной ба районно комиссинуудта, тэрэшэлэн агитаторнуудаар ба найдалгата нюурнуудаар 2693 хүнүүд хүдэлмэрилнэ.

Һунгалтын болохо үдэрэй дүтэлэhэн ушар хадаа партийна организацинуудай харюусалгыень улам ехэдхэнэ. Городской, районно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дебжүүлэлгэ ба кандидадуудай түлөө агитаци болбол энэ гэhээр эхилхэнь. Энэ хадаа бүхы хүдэлмэринүүдэй эгээл харюусалгатай этапань мүн.

Кандидадуудые дэбжүүлгэ ба тэдэнэй түлөө агитаци хадаа коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй Сталинска блогые улам бүхэжүүлэн, болхоёо байгаа hунгалтанууд дээрэ гайхамшаг илалтануудые хангаха байна. Агитационно-политическэ хүдэлмэреө улам шангадхан, агуу ехэ партиингаа, арадуудай Вождь нүх. Сталинай, Советскэ Правительствын түлөө агитацида бүхы хүсэеэ жагсаае.

Ив. Седых—

ВКП(б)-эйн, Улан-Удын городой Центральна Райкомой секретарь.

Эгээл харюусалгата үе эхилэбэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол Нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ hунгалтануудай үдэр ба hунгуулиин, кампаниин эхилэлгэ тухай указ тунхаглаба. Мүнөөдэр—hунгуулиин кампаниин эхин үдэр! Нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ hунгалтануудта бэлэдхэлгын эгээл харюусалгата үе эхилэбэ.

Мүнөө манай зорилгонууд хадаа — Ленин-Сталинай партида, Советскэ правительстводо эсэстээ хүртэр преданнэ, арадай эрхим хүбүүд ба басагадые засагай нютагууддахи органуудай депутадуудта дэбжүүлэлгэ болоно.

Мүнөө болохо байгаа hунгалтанууд — Советскэ органуудые Сталинска Конституциин үндэhөөр шэнэдхэн табилгын түгэсхэлгэнь мүн.

Энэ хадаа арадуудай морально-политическэ нэгэдэлые, пролетариадай диктатурые улам бүри бүхэжүүлхэ байна.

А. Шадаев—

Драматург—орденоносец.

Соведүүдэй хүдэлмэриие Сталинска Конституциин үндэhөөр шэнэдхэлгэ

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ hунгалтанууд болбол нютагууддахи соведүүдэй хүдэлмэриие агуу ехэ Сталинска Конституциин үндэhөөр бэхижүүлэн шэнэдхэлгэдэ бүхыдөө зорюулагданхай. Алдарта Совет арадай ажалша бүхэн хадаа энээндэ бэлэдхэлые политическэ ба үйлэдбэриин үндэр дээдэ дэбжэлтээр үнгэргэхэ хүсэлтэй.

Манай Иволгын аймагай, Иволгын сельсовет болбол угаахэ удхашанарта одооной hунгалтануудта бэлэдхэлые үргэнөөр ябуулжа байна. Мүнөө, сельсоведтэмнай hунгалтын эмхидхэлэй-техническэ хүдэлмэринүүд дүүргэгдээ.

Манай 5 колхозуудай колхознигуудай дунда агитаци ба пропагандын хүдэлмэри хүсэнтүгэсөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Һунгагшадайгаа урда отчет хэлгэ hаяар дүүргэгдэхэнь.

РСФСР-эй нютагууддахи Соведүүдтэ hунгалтые энэ оной декабриин 24-дэ томилхо тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указые, Россиин Федерациин гражданиин бүхэнтэй хамта, бидэнэр тон ехэ баяртайгаар угтаабди. Энэ хадаа СССР-эй, союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ hунгаhандал адляар, үндэр дээдэ хэмжээдэ үнгэргэгдэхэнь сохом.

Б. Будаев—Иволгын сельсоведэй түрүүлэгшэ.

Историческа үдэр

РСФСР-эй нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ hунгалтын кампаниие эхилхэ ба hунгалтын болохо үдэр тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые бидэнэр—Хүдэлмэришэн-Тариашанай Улаан Армиин боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэд болбол, агуу ехэ советскэ союзай бүхы ажалшадтай хамта, тон гүнзэгы баяртайгаар угтаабди.

Декабриин 24-дэ, манай республикын ажалшад хадаа нютагуудахи Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудай түлөө өөрынгөө голосуудые үгэхэ байна. Энэ hунгалтада хүсэн түгэс советскэ арад ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнэй боецүүд болбол Ленинскэ—Сталинска партиин Центральна Комитедые ба манай сэсэн багша, эсэгэ нүхэр Сталиниие тойрон үшөө нягта жагсаалтайгаар ерэхэ байна.

СССР-эй, союзна ба автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ hунгалтын үедэ, илаhан социализмын оронoй ажалшад хадаа өөрынгөө морально-политическэ нэгэдэлые, мобилизационно жагсаалаа, агуу ехэ эхэ оронойгоо нангин хилэнүүдые хамагаалгада алдарта Улаан Армитаяа хамта омог дорюунаар үгтажа, бүхы дэлхэйн урда бүри хүсэтэйгөөр демонстрацилаа hэн. Советскэ арад хадаа болохоо байгаа hунгалтануудта тэрэ нэгэдэлээ үшөө дахин харуулха!

Ф. М. Фролов—Н-скэ частиин политрук.

ТҮРҮҮ hУУРИ ЭЭЗЭЛХЭБДИ

Нютагууддахи соведүүдтэ hунгаха hунгуулиин кампаниие октябрь 24-hөө эхилэхэ тухай РСФСР-эй Верховно Соведэй указ хадаа намда, бидэ хүдэлмэришэд бүхэндэ тон ехэ баяр түрүүлээ.

Манай бригада хадаа hунгалтануудай үдэр—декабриин 24-ниие шэнэ шэнэнүүд илалтануудаар ба үйлэдбэриин бүтээсые улам дээшэлүүлэлгээр угтаха. Энэ үдэр хүртэр суд ремонтно заводсоогоо түрүү hуури эзэлхэ уялга абанабди.

Мүнөө, манай комсомольско бригадада хамта 4 комсомольцууд хүдэлмэрилнэ. Бултадаа стахановцууд болонхой. Нормануудаа 150-300 проц. хүртэр дүүргэнэд. Комсомольцууд нүхэд Жаринов, Шляхов—манай бригадын эрхимүүдэй эрхимүүд. Тэдэнэр хоёр токарьна станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, үдэр бүриингөө үйлэдбэриин даабаринуудые 200-300 проц. дүүргэнэ.

Манай олонациональна союзна республикын—РСФСР-эй оломиллионно хүдэлмэришэд, таряашад—колхознигууд, интеллигентнүүд хадаа hунгалтануудай болохо алдарта үдэр—декабриин 24-дэ, hунгуулиин участогууд дээрэ тон эмхитэйгээр, нэгэ хүн шэнги ерэжэ, коммунистнууд ба партийна бэшэнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө—Ленин-Сталинай партиин үнэн хүбүүд ба басагадай түлөө голосуудаа үгэхэ байна.

Розенкинд Л. С.—

Уhан транспортын судоремонтно заводой комсомольско бригадын мастер.

Турци, Франци ба Англиин хоорондын договор

Анкара, октябриин 20. (ТАСС). Октябриин 19-нэй үдэр Турци, Франци ба Англиин хоорондо баталагдаhан, договорой доорозаагдаhан текстые Анатолийско агенство дамжуулана:

«Французска республикын президент, Великобританиин, Ирландиин ехэ дээдэ король, Индиин император ба, тэрэшэлэн Турецкэ республикын президент хадаа тэдэнэй национальна аюулгүйн интересүүдтэ харилсаха характерай договор баталахые хүсэжэ ба агрессидэ эсэргүүсэлгын тулада харилсантуhалалсалгые хангахые хүсэжэ, өөhэдынгөө найдалгатадые томилобо, тэдэнэрэнь хадаа бодото гуримаар олдоhон, өөhэдынгөө найдуулгануудые харилсан харуулалсажа, доорозаагдаhан тухай хэлсэн таарабад:

Статья I. Хэрбээ европейскэ державаар Турцидэ эсэргүү хэгдэhэн агрессиин результатта энэ державатай военнэ ябуулгада Турциин оруулагдаад байха ушарта, Франци ба Холбоото королевство болбол Турцитэй эффективнэ сотрудничалаха ба тэрээндэ өөhэдынгөө хүсэнэй зэргээр алиболохо туhа ба туhаламжа үзүүлэхэ.

Статья II. 1) Европейскэ державаар хэгдэhэн ба Дундада далайн зонодо дайн сэрэг үүсхэhэн, агрессиин актын боложо, энээндэ Франци ба Холбоото королевствын оруулагдаха ушарта, Турци болбол Францитай ба Холбоото королевствотой эффективнэ сотрудничалаха ба тэдээндэ өөрынгөө хүсэнэй зэргээр алиболохо туhа ба туhаламжа үзүүлэхэ.

2) Европейскэ державаар хэгдэhэн ба Дундада далайн зонодо дайн сэрэг үүсхэhэн агрессиин актын боложо, энээндэ Турциин оруулагдаха ушарта, Франци ба Холбоото королевство болбол Турцитэй эффективнэ сотрудничалаха ба тэрээндэ өөhэдынгөө хүсэнэй зэргээр алиболохо туhа ба туhаламжа үзүүлэхэ.

Статья III. Франци ба Холбоото королевствын 1939 оной апрелиин 13-най үдэрэйгөө мэдүүлгэнүүд соо Греци ба Румынидэ үгэhэн гарантинуудай хүсэндөө байха сагай торшо соо, Турци болбол Франци ба Холбоото королевствотой эффективнэ сотрудничалаха ба хэрбээ дээрэхэлэгдэhэн оронуудай али нэгэндэ үгэhэн гарантинуудай шалтагаангаар военнэ ябуулгада франци ба Холбоото королевствын оруулагдаха ушарта, Турци хадаа өөрынгөө хүсэнэй зэргээр тэдээндэ алиболохо туhа ба туhаламжа үзүүлэхэ.

Статья IV. Хэрбээ Европейскэ державаар, Франци ба Холбоото королевствын нэгэндэ эсэргүү хэгдэhэн агрессиин шалтагаангаар, тэрэ державатай военнэ ябуулгада Франци ба Холбоото королевствын оруулагдаад байхадань, энэ договорой хоёрдохи ба гурбадахи статьянуудай тогтоолой хэрэглэгдэжэ болохогүй байгаа ушарта, хэлсээбаталагша дээдэ таланууд хадаа бэе бэетээ дары зүбшэхэ байнад. Тиибэ яабашье, имэ байдалай болоод байhан ушарта, Турци болбол Франци ба Холбоото королевствын тушаа ядахын сагта зохистой нейтералитет сахиха гэжэ хэлсэгдээ.

Статья V. Гурбадахи статьягай тогтоолые эбдэнгүйгөөр:

1) Агрессидэ эсэргүү тэмэсэлдэ тэрээнэй бэеэ даанхай байдалые ба нейтралитедые сахихын тулада туhаламжа үзүүлхэ гэжэ тэрээнэй өөрынь зүбшөөрэлөөр, хэлсээбаталагша оронуудай нэгэнэйнь правительствын уялгаа үгэhэн, тэрэ европейскэ орондо ондоо европейскэ державаар эсэргүү хэгдэhэн агрессиин болоhон ушарта;

2) европейскэ державаар хэгдэhэн ба ондоо нэгэ европейскэ гүрэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэhэншье hаа, зүгөөр, хэлсээбаталагша оронуудай нэгэнэй правительствын hаналаар хадаа, тэрээнэй аюулгүй байдалда аюулые тохёолдуулажа болохо агрессиин болоhон ушарта;

Хэлсээбаталагша дээдэ таланууд хадаа үнэнтэ гэжэ мэдэрэгдэхэ хамтын алхамуудые хэхын тулада, дары өөhэд дундаа зүбшэлсэхэ.

Статья VI. Энэ договор хадаа алишье оронуудта эсэргүү шэглүүлэгдэнэгүй. Энэ хадаа, хэрбээ шухала сагай болоо hаань, агрессидэ эсэргүүсэхын тулада харилсаhан туhа ба туhаламжые Францида, Холбоото королевстводо ба Турцидэ хангахын зорилготой.

Статья VII. Энэ договорой тогтоолнууд хадаа Турци ба хэлсээбаталагша нүгөө хоёр дээдэ талануудай хоорондын хоёр талын уялгануудтал адали хүсэтэй.

Статья VIII. Хэрбээ хэлсээбаталагша дээдэ таланууд хадаа энэ договорые дүүргэhэн дээрэhээ военнэ ябуулгада оруулагдааhаа, тэдэнэр болбол харилсаhан зүбшингүйгөөр эблэрэлгэ гү, али мир баталахагүй байна.

Статья IX. Энэ договор ратификацилагдаха ёhотой. Ратификационно грамотанууд хадаа шадаалhаа hаяар Анкарада хадагалалгада үгтэхэ байна. Грамотануудые депонировалаhанай hүүлээр, договор хүсэндөө ороно.

Энэ договор хадаа 15 жэлэй болзороор баталагдаба. Хэрбээ энэ болзорой дүүрэхэhээ 6 hара урид, энээниие денонсировалаха өөрынгөө hанал тухай хэлсээбаталагша нэгэшье дээдэ талань договороо болюулха тухай нүгөө хоёртоо мэдүүлээгүй hаань, договор хадаа 5 жэлээр ба тэрэшэлэн саашаа автоматическа уртадхагдаха байна.

ПРОТОКОЛ № 1

Доорогарнуудаа табигша найдалгатад болбол, тэдэнэй правительствонуудань энэ договорые баталагдаhан моментhээнь хойшо хүсэндэнь оруулахые зүбшөөрэнэ гэжэ тэмдэглэнэд. Энэ протокол хадаа энэ үдэр Франци, Холбоото Королевство ба Турциин хоорондо баталагдаhан, договорой гол хубинь гэжэ харагдана.

ПРОТОКОЛ № 2

Энэ хэрэгтэ ёhото гуримаар найдагдагшад болбол тус договорто гарнуудаа табиха зуураа, доороо заагдаhан тухай хэлсэн таараба: дээрэ заагдаhан договорой ёhоор Турциин өөртөө абаhан уялганууданъ, тэрээниие СССР-тэй харша зэбсэгтэ конфликтдэ оруулаха результаттай гү, али хойшолонтой ябуулгада Турциие баалажа шадахагүй байна.

Энэ протокол хадаа договорой гол хубинь гэжэ харагдана».

(ТАСС).

АРМЯНСКА ИСКУССТВЫН ДЕКАДА НЭЭГДЭБЭ

„АЛМАСТ“ ГЭЖЭ СПЕКТАКЛЬДА, НУХЭД И. В. СТАЛИН, В. М. МОЛОТОВ, К. Е. ВОРОШИЛОВ, Л. М. КАГАНОВИЧ, М. И. КАЛИНИН, А. И. МИКОЯН, А. А. АНДРЕЕВ, Г. М. МАЛЕНКОВ, М. Ф. ШКИРЯТОВ ХАБААДАЛСАБА

Октябриин 20-до, Ленинэй орденто, СССР-эй гүрэнэй Академическэ Ехэ театр соо, армянска искусствын декада нээгдэбэ.

Партер, ложэнууд ба ярусууд, хүнүүдээр дүүр эдэнхэй. Арадай комиссарнууд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд дипломатическа корпусай чинүүд; артистнууд, композиторнууд, музыкантнууд, писательнууд, художнигууд, музоковедууд, критигүүд, журналистнууд театрта ерэһэн байна.

Спендиаровой нэрэмжэтэ опера ба балетын, Армянска гүрэнэй театр болбол «Алмаст» гэжэ оперна спектаклиие харуулаба. Энэ оперын музыкань, гайхамшаг композитор Спендиароваар бэшэгдэһэн байна.

Арадай музыка болбол оперын удхые гүнзэгыгөөр ба гайхамшагаар нээнэ. XVII-дахи зуунжэлдэ, хари газарай дайсанда эсэргүүсэһэн, армянска арадай тэмэсэлэй героикые дамжуулана. Оркестр (дирижёр Будагян) эрхимээр ханхинана. Оперые табилга хадаа режиссер Ованесянаар, тон һайнаар бэелүүлэгдэһэн байна. Спектаклиие, гоё һайханаар ба тон һонирхолтойгоор, Армениин арадай художник Сарьян зохёоһон байгаа.

Спектаклиин дүүрхэдэ, зал соо үни удаан аплодисментнүүд болобо, харагшад хадаа советскэ армениин искусствын түлөөлэгшэдые амаршалаба.

Армянска искусствын декадай нээ гэдэ, нүхэд И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Андреев, Г. М. Маленков ба М. Ф. Шкирятов хабаадалсаба.

* * *

Октябриин 21-дэ Ленинэй орденто, СССР-эй Гүрэнэй Ехэ театр соо, Армянска искусствын декадын хоёрдохи спектакль болоһон байна. Театр хадаа хүнүүдээр дүүргэгдэнхэй байба.

Спендиаровай нэрэмжэтэ, опера ба балетын, Армянска гүрэнэй театр хадаа «Алмаст» гэжэ оперно спектаклиие хоёрдахяа харуулаба.

Спектакль болбол тон ехэ амжалтатайгаар үнгэрэбэ. Суглагарагшад хадаа артистнуудые нэрьемэ аплодисментнүүдээр амаршалаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харьковска областиин Богодуховско МТС-эй трактористка Надя Ткаченко свекла хуряалгада ябана. (Фото-клише).

Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

УЯЛГАА ДҮҮРГЭЖЭ БАЙНА

Улан-Удын Авторемлесзаводой коллектив (Директорынь нүх. Васильев) болбол «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэришэдэй коллективэй хандалгые гүнзэгы һайшаалаар угтаа (абаһан уялгануудынь манай газедэй хуудаһан дээрэ толилогдоһон байна). Мүнөө, октябрь һарын түрүүшын хахадай хүдэлмэриинь результадуудые харахада, тэдэнэр нэлээд амжалтануудтай байна. Үйлэдбэриингөө хахад һарын даабариие бүхы дээрээ 125,2 проц. дүүргөө. Тэрээн соохоо: ЧТЗ тракторнуудые ремонтлохо планаа хүсэд гүйсэдхөө, ЗИС-5 автомашиные—172 проц., ГАЗ маркын автомашиные—200 проц., ЗИС-5 автомашинын моторые — 144 проц., түмэр шудхалгые—100,3 проц. г. м. дүүргөө.

Автотракторна цех (начальнигань нүх. Мочалин Ф.Д.) болбол завод соогоо түрүү һуури эзлэбэ. Тиигээд үйлэдбэриингөө хахад һарын программые 138,8 проц. дүүргөө.

Цехынь эрхимүүдэй эрхимүүд нүхэд Денисов, Железцов, Осипенко, Азин, Сикерин, Кабаков, Пищерский, Аверьяков, Суваров, Ефименко гэгшэд үндэрнүүд показательнуудые туйлаа. Хахад һарынгаа даабаринуудые 250-465 проц. хүртэр дүүргэһэн байнад.

Октябриин хоёрдохи хахадта, энэ цехын бүхы 5 бригадануудынь үйлэдбэриингөө даабаринуудые бүри үндэр показательнуудтайгаар дүүргэхэ уялга абажа, бригада хоорондын соц. договорнуудые баталаба.

Тус заводой коллектив хадаа энээнһээ урда тээ абаһан уялга соогоо—«Агуу ехэ Октябрьска Социалистическэ революциин XXII жэлэй ойдо зорюулан, эгээлэй түлишээр (түлеэгээр) ябадаг 22 автомашинануудые заһабарилан, оймодоной ажахыда үгэхэ»—гэһэн аад, мүнөө 22-нь тиимэ түлишэдэ оруулжа, абаһан уялгынгаа болзорһоо һара урид, тон һайн шанартайгаар ремонтлоод, оймодоной ажахыда үгөө.

Энэ хүндэтэ хүдэлмэриие дүүргэлгэдэ, нүх. Сороковиковой бригада эрхим показательнуудые харуулаа. Даабаряа үдэрбүри 200 проц. дүүргэнэ. Энэ бригадынхид болбол «оймодоной промышленностиин хүндэтэ хүдэлмэришэд» гэһэн значогоор шагнагдаха кандидадуудта ороод байна.

Олон станогууд дээрэ хүдэлмэрилэгшэ солото хүнүүдэй зэргэнь улам үргэдэнэ. Мүнөө, олон станогууд дээрэ 8 хүнүүд—токарьнууд хүдэлмэрилжэ, 2,3 ба 4 нормануудые гүйсэдхэнэ.

Завод болбол һаеын үедэ автомашинын сложно частьнуудые өөһэдынгөө хүсөөр эндээ бүтөөн гаргадаг болобо. Жэшээлхэдэ: Хвостовик, хахад гол ба 3-4 ба 1-2 скоростиин шестернаанууд г.м. детальнуудые бүтөөн гаргадаг болоо. Энээниие, заводайнь главна инженер нүхэр Кановолов хүтэлбэрилнэ.

Урда жэлнүүдтэ автомашинануудые муугаар, шанар багатайгаар ремонтлодог байһанһаань, тус завод хадаа элдэб мэдүүлгэнүүд ба эрэлтэнүүдые (рекломаци) абадаг байһан аад, мүнөө ремонтлолгын шанарай дээшэлһэн тула, нэгэшье рекломаци ороогүй байха юм.

Ж. БАЗАРОН.

Эрхим хүдэлмэриин результат

Буркоопсоюзай системын түрүү райпотребсоюзууд, сельпонууд ба тэдээнэй хүдэлмэрилэгшэд болбол Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсожо, жэлэйгээ товарооборотой планудые үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмэсэнэ.

Энэ оной 9 һарада товарооборотойгоо планиие үлүүлэн дүүргэһэн ба худалдаанайгаа хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар ябуулдаг райпотребсоюзууд, сельпонууд нэлээд олон.

Жэшээлхэдэ, Баргажанай райпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүх. Челковников) болбол 9 һарын торшо дотор 10520 мянган түхэригэй эд товарнуудые худалдаха плантай байһан аад, 12725 мянган түхэригэй товарнуудые худалдажа, планаа 121 процент дүүргэбэ. Мүн 9 һарынгаа товарооборотой планиие Тунхэнэй райпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүх. Барядаев)—113 процент, Хориин райпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункин)—111 процент г. м. дүүргэһэн байна.

Эдэ райсоюзууд хадаа саг соонь эд товарнуудаа абаашажа, өөһэдынгөө системын сельпонууд бүхэндэ түргэнөөр хүргэдэг байнад. Эдэнэрэй хүтэлбэрилэгшэд болбол сельпонуудайгаа ба отделениинуудайгаа хүдэлмэридэнь һайнаар туһална. Хаана, ямарнууд эд товарнуудай дутамаг байһынь гү, али ямар отделениинүүдтэ тэдэнэй худалдагдадаггүй хэбтэдэгынь шалгажа, тэрэ доронь бодото хэмжээнүүдые абадаг байна.

Тэдээнһээ гадна, эдэ түрүү райпотрэбсоюзуудай системэдэ, кооперациин членүүдые (пайщигуудые) олон болгохын түлөө, колхозно массын дунда агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Цыренов.

Городской центральна районрохи промышленности ба транспортын стахановцуудай слет

Октябриин 21-дэ, үдэшын 6 часта, Улан-Удэ городой Барилгашадай клуб соо, городой Центральна районрохи промышленностиин ба транспортын стахановцуудай слет болобо.

Тус совещаниие ВКП(б)-эйн Центральна райкомой секретарь нүх. Седых нээхэ зууршаа, Агуу ехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин урда тээхи соревнованиин удха ба зорилго тухай тодоор хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээрэнь, Улан-Удын шэлэй механизированна заводой директор нүхэр Болсохоев үгэ хэлээ. Завод болбол Октябриин урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсон, Селенгын госпароходствотой социалистическэ договор баталжа, мүн тэрэшэлэн, заводой хүдэлмэришэдэй 70 процент индивидуальна договор б... талаад, планаа үлүүлэн гүй... хэжэ байһан тухай тэмдэгл... Удаань, Власов (Улан-Удын п... тань)—ашаа тээлгые механиз... ванно ёһоор эрхилжэ, хүдэ... риин хүсые багаар хэрэглэдэг... лоһон ба мүн социалисти... соревнованиие үргэнөөр дэлгэр... лэһэн тухайгаа хэлэбэ. Саашаа нүхэд Григорьев („Красный В... ток“ промартель), Лыцен... (Улан-Удын пристань), Мачали... (авторемзавод) ба бусад, үгэ... лэбэд.

Слет болбол Октябриин у... тээхи социалистическэ соревн... ниие үргэнөөр дэлгэрүүлэн, ... лэдбэриингөө планиие үлүү... гүйсэдхэхые уряалаһан ту... хандалга абаһан байна.

ҺУРАЛСАЛАЙ ОТЛИЧНИГУУД

Һуралсалай жэлэй нэгэдэхи хахадай түрүүшын четверть дүүрэхэнь. Омог дорюун, талантта үхибүүд—һурагшад хадаа энэ четверть соогоо һуралсалай эрхим һайн показательнуудые туйлахые оролдоһон ба туйлажашье байна.

Улан-Удэ городой № 36 хүсэдбэшэ дунда һургуулиин һурагшад, пионернүүд, комсомольцууд болбол отлично һуралсалай түлөө тэмэсэжэ, өөһэд хоорондоо социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Агуу ехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин XXII жэлэй алдарта ойдо бэлэг болгон, нэгэдэхи четвертиие нэгэшье „муу“ сэгнэлтэгүйгөөр дүүргэхэ г... уялгануудые абаһан байгаа. ... уялгаа эрхим һурагшадань х... дэтэйгөөр дүүргэжэ байнад.

Жэшээлхэдэ, 7-дохи «Б» кл... сай һурагшад А. Мишярикова ... Вера Берегельная гэгшэд м... бүхы предмедүүдээрээ «отлич... ба «һайн» сэгнэлтэнүүдтэй һ... над.

Эдэ һурагшад—отличниг... хадаа общественнэ хүдэлмэр... ехэ активнаар хандана. Мү... хүн бүхэниинь бэшэгмэдэхэ... арба гаран гэрэй эзэд эхэ... нүүдые һургана.

Ц. Оронгоев.

ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД

Улан-Удын шэлэй заводой механическэ цехын токарь, стахановец нүхэр Лобав гэгшэ хоёр станок дээрэ хүдэлмэрилжэ, үдэрэйгөө үйлэдбэриин планиие 300-350 процент хүртэр, эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн, шэл отололгын ц... хын хүдэлмэришэд нүхэд Га... чев ба Наторав гэгшэд дааба... нуудаа 130 процентһээ доошо ... шээр гүйсэдхэнэд.

Хахалов.

ҮРГЭН ХЭРЭГСЭЛЭЙ ТОВАР

Бурмногопромсоюз болбол һайн үдэрэй урда тээхи худалдаанда, үргэн хэрэгсэлэй товарнуудые өөрынгөө рознично худалдаанай сетьнүүдтэ гаргаха байна. 125 мянган түхэриг хүртэр жэмэсэй архи, 15 мянган түх. хүртэр ... дитерскэ издели, 10 мян. т... хүртэр арһан гуталнууд, 8 м... ган түх. хүртэр валенка, ... малгай, конфекта, мебель г... бусад товарнуудые худалдаха.

АГИТАТОРНУУДАЙ ВЕЛОПРОБЕГ

Ярууна. Эгэтэйн сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой агитколлективэйхид сентябриин 8 үдэр, колхозой центр—полевой бригада—Сталинай нэрэмжэтэ колхоз — Зүүн Күртэй — Карл Марксай нэрэмжэтэ колхоз маршрудаар велопробег хэжэ, болохоо байһан һунгалтанууд тухай ба уласхоорондын байдал тухай, колхозниггуудта ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулба. Энэ болбол хоёрдохи белопробег юм. Энээнһээ урда, бүхы сомон соо ябажа хэһэн байгаа. Эгэтэйн сомоной, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхоз д... 21 агитаторнууд бии. Эдэ... олонхинь хүдэлмэрөө саг үргэ... ябуулна. Партиин кандида... нүхэд Дашиев Ж., Барюр в... стахановка Андреева ба һургал... Цыжипов гэгшэд агитаторай ... дэлмэри дээрэ урган дэбжээ. ... гөөр тус сомоной, Сталинай ... рэмжэтэ колхоз дээрэ агитмасс... хүдэлмэри муу ябана. Сомон... совет ба парторганизациин зү... хүтэлбэри эригдэнэ.

Ц. Номтоев.

Справка.

ЛИТВА

Литовско республика болбол үнгэрэгшэ жэлдэ, бэеэ даанхай байдалайгаа 20 жэлэй ойе һайн үдэрлэһэн байна. Эдэ жэлнүүдэй торшо соо СССР ба Литва хоёр хубилашагүй ханибарисаата харилсан хандалгатай байгаа. Агуу ехэ Октябрьска Социалистическэ революцяар соносогдоһон, нацинуудай самоопределениин принцип болбол, 1920 ондо баталагдаһан советскэ литовско мирнэ договорой базань болобо. Литовско республикын бии болоһонһоо хойшо, СССР хадаа залуу гүрэнэй суверэннэ эрхэнүүдые, бэеэ даанхай байдалые ба аюулгүйе хангадаг байгаа.

Польша хадаа Литва тушаа өөрынгөө империалистическэ һэдэлые нэгэнтэ бэшэ үзүүлдэг һэн. 1920 оной договорой ёһоор, Литвын состав соонь Виленскэ губерниин ехэнхи хуби ба Литовско конституцяар гүрэнэй столица гэжэ тоологдоһон Вильно город ороһон байна.

Польша хадаа Виленщиниие Литвэдэ үлэхэ гэһэн хэлсээ баталаа һэн. Тиигэбэшье һаа, генерал Желиговскын банданууд болбол тэрэнэйгээ үглөөдэрэнь Виленскэ областиин территоридо добтолон орожо, Литовско гүрэнэй газарнуудые буляан абаһан байна. Литва болбол эзэмдэлгын эдэ ябуулгануудые нэгэтэ бэшэ буруушаадаг һэн. Тиихэдэнь Советскэ правительство хадаа энэ буруушаалгые хэзээ бүхэндэ дэмжэдэг байгаа.

Советскэ-литовско договорые баталалгатай дашарамдуулан, Советскэ правительство хадаа Вильно городые польско эзэмдэгшэдэй буляан абаһыень дахин буруушаана. 1927 оной һүүлдэ польско-литовско конфликт хадаа зэбсэгтэ тулалдаанда хүргэжэ магад болоходонь, Советскэ Союз энэ аюулые зайсуулһан байна.

Бусад гүрэнүүдэй газарые булимтаран абажа ба хүнзэной дарлалта, эрхэсүлөөгүй байдалда үндэһэлһэн, искусственнээр байгуулагдаһан польско гүрэн һандаран унаба.

СССР хадаа Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадониие дарлалта ба зоболонһоо сүлөөлөө. Польско шляхтын дарлалта доро байһан арадзондо мирнэ ажабайдалые хангаа.

Советскэ-эстонско ба советскэ-латвийска пактнуудай удаа баталагдаһан, Вильно городые ба Виленскэ областиие Литовско республикэдэ үгэхэ тухай ба харилсан туһалалсаха тухай договор хадаа,—Советскэ Союзай миртэдуратай политикые шэнээр гэршэлэнэ, энэ хадаа СССР ба тэрээнтэй ханибарисаатай хүршэ гүрэнүүд тушаа аюулгүйн найдамтай гранти мүн.

* * *

Мүнөөнэй Литва болбол 1918 ондо Россиин Ковенскэ, Сувальска гүберниинүүдһээ ба Курляндска, Виленскэ губерниинүүдэй зарим районуудһаа бүридэжэ тогтоһон байна. Литва 52,8 мянган квадратна километр газартай ба энэ оной январь 1-эй мэдээнэй ёһоор, 2 миллион 421 мянга 570 арадзонтой байна. Национальна составаараа арадзонинь иимээр хубаагдана: 85 шахуу процентнь литовцууд, 7,1 проц.—еврейнүүд, 2,4 проц.—ородууд ба бусад национальностьтан 4,9 процент. Хилэнүүдэнь: зүүн тээһээ—СССР-тэй, урда тээнь—Баруун Белоруссиатай, хойнонь—Латвитай, баруун тээ—Германитай хилэлэнэ. Клайпедска область хадаа Германида хабаатай болоһоноһонь һүүлээр, Литвын далайн хилэнь ойродоо 20 километр утатай байна. Клайпедэһээ 18 километр газарта, 2 мянга шахуу арадзонтой, Полангон гэжэ литовско тон ганса нээмэл гавань бии. Поланген хадаа Крининг городтой түмэр замаар холбогдонхой. 1925 ондо Полангенһаа хойдтээнь, Свинта мүрэнэй адагта, портын барилга эхилэгдэһэн байна. Эндэ техническэ проектын ёһоор 9 метр үндэртэй ба 1200 метр утатай хаалтын барилга харааалагдаһан байна.

Литвын газарань, набтархан губээнүүдтэй тэгшэ юм.

Главна мүрэнүүдэнь: СССР-һээ эхитэй Неман ба тэрээндэ шудхаһан Вилия ба Невежис. Литвада илангаяа зүүн-урда таладань нуурнууд олон бии. Неман хадаа Обинска каналаар Припять ба Днепр мүрэнүүдтэй холбогдоһон юм. Неман мүрэндэ судануудай тамараха үень 200-245 хоног соо үргэлжэлдэнэ. Неман хадаа ашаанай ба пассажирска суднануудай транзитна зам болоно. Неман болбол Литваһаа Балтийска далай гараха уһан зам болохо туладаа, СССР-эй гадаада худалдаанда ехэхэн удхашанартай байна.

Литва болбол аграрна гүрэн мүн. Мүнөөнэй Литвын газарань, империалистическэ дайнай урда тээ Россида хабаатай байһан хүдөө ажахын районууд болоно. 1937 ондо 2734 мянган га гү, али бүхы газарайнь тарилгын площадь байһан юм. Рожь, овес, ячмень, шеница, картофель, лен хүдөөажахын гол культурануудань мүн. Үнгэрэгшэ жэлдэ 26 мянга тоннһоо дээшэ лен хуряаһан байна.

Бүхы газарай 1051 мянган гектарые гэхэ гү, али 19 проц. шахууень ой модон эзэлэнэ.

Промышленность багаар дэлгэрэнхэй. Эдеэ хоолой, модоболосоруулхын ба арһанай жэжэхэн предприятинууд промышленностиин дылэнхи хубиие эзэлэнэ Бүхы Литва дотор 50-һаа дээшэ хүдэлмэришэнтэй 75 ба 5-һаа 50 хүртэр хүдэлмэришэнэй 1061 предприятинууд бии. Түлишэ ба сырьегүй, советскэ рынгһээ холо байһан дээрэһээ, промышленностьнь багаар хүгжэнги байна. Дэлхэйн дайнай урда тээ, промышленностьнь Россиин сырье дээрэ хүдэлмэрилдэг байхадань, Литвада 5 мянга шахуу предприятинууд байһан юм. 1936 ондо литвын бүхы транспорт ба промышленностьда 40 мянган хүдэлмэришэд байгаа.

Литвын главна городонь Каунас (Ковно) болоно. Энэ хадаа худалдаа ябуулгада үлэмжэ һайн газарта байһан дээрэһээ, тэрэ талаараа үнинһээ хойшо тон шухала удхашанартай болоһон байна. Неман мүрэндэ ба түмэр зам байһан ушарһаа Каунас болбол мүн транзитна удхашанартай юм. Городто 152 мянган арадзон ажаһуудаг. Тэндэнь 30-һаа дээшэ промышленнэ предприятинууд ба түмэр замай центральна мастерскойнууд бии. Литвын хүдэлмэришэдэй табанай нэгэ хубинь Каунаста ажаһуудаг байна.

Каунас болбол тон урданай литовско город, эгээл культурнэ центр мүн.

Литвын бусад томо центрэнүүдэнь: Шуляй (Шавли)—30 мянган арадзонтой, Паневежис—25 мянган арадзонтой, Мариомполе—15,5 мянган арадзонтой. Арадзонойнь ехэнхи хуби хүдөө нютагуудта ажаһууна.

Литвын газар дээгүүр Либава-Ромно түмэр замай магистраль гарана. Энэ Магистраль хадаа түмэр замай томо-томонууд центрнүүдые холбоно. Магистралинь 2 мянга шахуу километр утатай. Тэрэ хадаа Россиһоо Прибалтика тээшэ хүндэ ашаа зөөлгын шухала замань байһан юм.

Литвын гадаада худалдаанай эрьесэ хадаа 11 һарын торшо соо 42 миллион алтан долларай болобо. Литовско экспортын гол зүйлэнь тоһон байгаа, энэ хадаа бүхы экспортын 18,5 проц., мяхан—17 проц. шахуу, лен—13,1 проц., бэкон—12 проц., амиди мал—10 проц. эзэлэнэ. Литва хадаа текстиль, нүүрһэ, сахар, нефть, машинануудые гадаада оронуудһаа асарана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ, Литва болбол СССР-тэй худалдаанай договорые баталаһан ба эдэнэр хоорондохи худалдаанай эрьесэнь эрид урган байна.

Литвын зэбсэгтэ хүсэн тиимэ ехэ бэшэ. Армидаа 24 мянган хүнүүдтэй, энэнь 3 пехотно дивизи, нэгэ кавалерийскэ бригада ба нэгэ хэдэн техническэ сэрэгүүдһээ бүридэнэ. Тэрэнэй агаарай флодто 100-һаа дээшэ самоледууд бии. Уһансэрэгэйнь флот хадаа сэрэгэй гансахан «Президент Сметона» гэжэ корабль ба хэдыхэн моторно катернуудһаа бүридэнэ. Нэгэ хэдыхэн авиационно мастерскойнуудһаа гадна, Литвэдэ сэрэгэй промышленность үгы.

Советскэ Союз хадаа нацинуудай самоопределениин принципые баримталан Литва ба СССР-эй хоорондо ханибарисаагаа бэхижүүлхын зорилгоор Литовско республикада Вильно городые ... Виленскэ областиие үгэбэ.

Виленщина болбол польско ... нуудай доро до колонинь бай... эндэ национальна дарлалтын ... туу шанга режим байгуулаг... һэн. Панска Польшын колониа... рска политика хадаа област... промышленность ба хүдөө а... хые усадхалгада хүргэһэн бай... Литовско национальна культ... хадаа дэбжэжэ шадаагүй, кул... турна организацинууд, һургу... нууд, театрнууд хаагдажа, тү... хи хэлэнь хоригдоһон байгаа.

Виленскэ областиие Литв... бусаалга хадаа СССР-эй мир... политикые ба бага нацинуу... суверэннэ эрхэнүүдые ба т... ниие хамагаалхаар хэлээшье бэ... байһыень үшөө дахин демо... рацилаа.

«Советскэ Союз ба Литов... Республика болбол Литвын г... нэй хилын хамагаалалгые хам... ран бэелүүлхэ уялгануудые ... над, энээнэй тулада, харил... хэлдэһэн хэлсээгээр тогтоогдо... Литовско Республикын пу... нуудта наряар хизаарлагда... тооной советскэ хуурай заму... ба агаарай зэбсэгтэ хүсэнүү... өөһэдынгөө гарзаар бариха ... Советскэ союзда олгогдоно»-... СССР ба Литвын хоорондо ... лагдаһан договор соо хэлэгд...

СССР ба Литвын хоорондо ... рилсан туһалалсаха тухай дого... рые баталалга болбол Литв... бэеэ даанхай байхыень гаранти... лална ба өөрынгөө ажахые, э... болбосоролые саашадань хүгж... гэдэ тон ехэ удхашанартай б... на.

М. Мар...

Харюусалгата редактор Р. БИМЬАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон редактора 3—44 отв. секретарь 3—23. Сельхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-07. Отдел партийной жизни — 7-55 (2 зв.), Отдел писема — 5-07 (2 зв.)

Типография НКВИ БМАССР. Бурглавлит № 1798